

Nr 108.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1934 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån för anordnande av vissa erkända alkoholistanstalter.

(3:e avd.)

I den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1934 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1934/1935 har Kungl. Maj:t (punkt 1 av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning bil. 3» fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen, att i avbidan på blivande proposition i ämnet, för budgetåret 1934/1935 beräkna ett reservationsanslag av 180 000 kronor.

Av nämnda belopp avsågos 150 000 kronor för utlämnande av lån för anordnande av erkända alkoholistanstalter.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 23 februari 1934 dagtecknad proposition, nr 193, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen att

1. medgiva, att lån, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordade grunder och i övrigt på de villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas, må utlämnas *dels* till stiftelsen Åsbrohemmet å högst 100 000 kronor för anordnande av erkända alkoholistanstalten Åsbrohemmet *dels ock* till ägaren av den anstalt, som är avsedd att träda i stället för den nuvarande alkoholistanstalten vid Lerjeholm, å högst 50 000 kronor för anordnande av den nya anstalten; samt

2. till lån för anordnande av vissa alkoholistanstalter för budgetåret 1934/1935 bland utgifter för kapitalökning under rubrik »Statens utlåningsfonder: Fonden för låneunderstöd» anvisa ett reservationsanslag, att utgå av låne-medel, av 150 000 kronor.

Till bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter har senast för budgetåret 1932/1933 anvisats ett reservationsanslag av 100 000 kronor. Å nämnda anslag förefinnes för närvarande en reservation av något mer än 10 000 kronor.

Gällande grunder för användningen av anslag för ifrågavarande ändamål äro meddelade i kungörelsen den 27 maj 1932 (nr 217) om statsbidrag till

anordnande av erkända alkoholistanstalter. Kungörelsen innehåller i huvudsak följande bestämmelser.

Statsbidrag för anordnande av erkänd alkoholistanstalt må tilldelas lands-ting, kommun, förening, stiftelse eller annan. Statsbidragets sammanlagda belopp, däri jämväl inbegripet bidrag till kostnad för reparationer, förbättringar eller dylikt, som för anstalten tidigare kan hava beviljats, må uppgå till högst 2 000 kronor för vårdplats, när fråga är om nybyggnad, och i annat fall till högst 1 500 kronor för vårdplats. Statsbidraget må dock icke överstiga vad från annat håll tillskjutes, såframt ej särskilda skäl därtill föranleda (§ 1). Ansökning om statsbidrag skall ingivas till socialstyrelsen och av styrelsen efter granskning överlämnas till Kungl. Maj:t, som beslutar i ämnet. Ansökningen skall bland annat innehålla förbindelse att återbära statsbidraget, i fall anstalten skulle komma att användas för annat ändamål, nedläggas eller avyttras, ävensom, där så låter sig göra, åtagande att säkerställa förbindelsens fullgörande genom överlämnande av in-teckning i anstaltens fastighet, liggande inom senast för fastigheten fastställda taxeringsvärde eller det värde, som vid särskild, av socialstyrelsen godkänd värdering blivit fastigheten åsatt (§§ 2 och 3). Beviljat statsbidrag utbetalas, på därom gjord framställning, genom socialstyrelsen, sedan i förekommande fall till styrelsen överlämnats förut omförmäld in-teckning samt styrelsen förvässat sig om att den åtgärd, vartill bidraget skulle användas, blivit på tillfredsställande sätt vidtagen. Å statsbidraget må emellertid socialstyrelsen, där eventuell återbetalning säkerställas, i mån av de avsedda anordningarnas vidtagande lämna förskott med belopp motsvarande sammanlagt högst tre fjärdedelar av det beviljade statsbidraget.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle, såsom redan antytts, 100 000 kronor av det för nästa budgetår äskade anslagsbeloppet användas till lån till en nyinrättad anstalt Åsbrohemmet och 50 000 kronor till lån för möjliggörande av förflyttning och utvidgning av nuvarande anstalten vid Lerjeholm.

Anstalten Åsbrohemmet är belägen i Lerbäckes socken av Örebro län. Den 1 december 1933 erkändes anstalten såsom allmän alkoholistanstalt, var-jämte stiftelsen Åsbrohemmet, som bildats under hösten 1933 med ändamål att anordna och driva en erkänd alkoholistanstalt för män, tillerkändes statsbidrag med 50 000 kronor för ifrågavarande anstalts anordnande. Anstalten har i första hand avsetts för sådana alkoholister, som kunna vårdas å öppen anstalt men beträffande vilka på grund av upprepad anstaltsvård eller eljest måste antagas, att föga utsikt finnes för deras återförande till ett nyktert och ordentligt liv. Platsantalet beräknades till en början till 75, men möjlighet förefanns att efter vissa omändringar utöka detsamma till 100. För anstaltens anordnande hade beräknats en kostnad av 265 000 kronor.

Alkoholistanstalten vid Lerjeholm innehaves och drives av Göteborgs stad. Den erkändes såsom allmän alkoholistanstalt den 25 januari 1918. Å anstalten, som för närvarande har 26 vårdplatser, mottagas i första hand personer med hemorts rätt i Göteborg men i mån av utrymme även personer från annan ort. För anordnande av anstalten har icke utgått något stats-

bidrag. Dylikt bidrag har ej heller varit ifrågasatt. På grund bland annat av anstaltens närhet till Göteborg hava möjligheterna av förflyttning av anstalten och i samband därmed utökning av platsantalet till 40 undersökts. För ändamålet har räknats med bidrag av statsmedel till ett belopp av 60 000 kronor, därav 10 000 kronor skulle utgå såsom statsbidrag i vanlig ordning och 50 000 kronor såsom lån.

Med hänsyn till den vikt och betydelse, anstalter av den art, varom nu är fråga, äga, har det syntts utskottet angeläget, att staten icke undandraget sig att lämna bidrag för anordnande av nu berörda anstalter.

Utskottet.

Utskottet kan emellertid icke tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om anvisande för ändamålet av ett reservationsanslag av 150 000 kronor, att utgå av lånemedel. Enligt utskottets förmenande bör i stället det äskade beloppet, mot vars storlek utskottet i och för sig icke har något att erinra, utgå av andra medel än lånemedel och följaktligen under femte huvudtiteln till bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter anvisas ett extra reservationsanslag av 150 000 kronor, att användas enligt de grunder, som finnas angivna i kungörelsen i ämnet den 27 maj 1932 (nr 217).

Enligt vad utskottet inhämtat, har platsantalet vid alkoholistanstalten Åsbrohemmet numera utökats till 100. Anstalten skulle sålunda med tillämpning av gällande statsbidragsbestämmelser kunna beredas det bidrag, som erfordras för anstaltens anordnande. Utskottet vill erinra, att föreskriften rörande statsbidragets begränsning till vad som från annat håll tillskjutes samt kravet på inteckningssäkerhet inom taxeringsvärdet för statsbidragets återbärande icke äro ovillkorliga.

Vad slutligen alkoholistanstalten vid Lerjeholm beträffar, har utskottet endast velat framhålla, att frågan om bidrag till nämnda anstalt icke torde böra upptagas till prövning, förrän fullständig plan för anstaltens förflyttning och utvidgning föreligger.

Under återopande av det anförda får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må till *bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter* för budgetåret 1934/1935 under femte huvudtiteln anvisa ett extra reservationsanslag av 150 000 kronor.

Stockholm den 8 maj 1934.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 106.

